

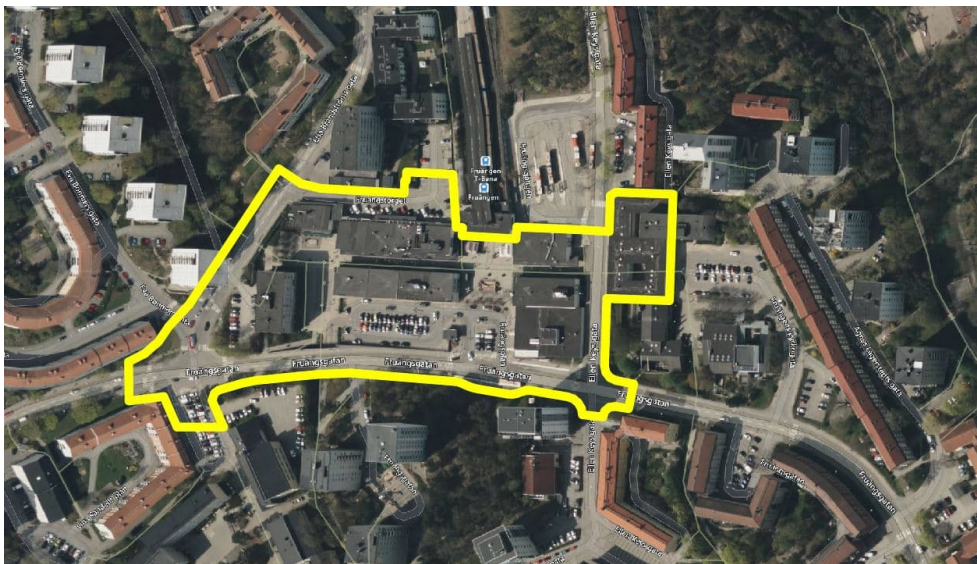
PM

FRUÄNGEN CENTRUM VÄRDEBÄRANDE KARAKTÄRSDRAG

2025-11-14

Värdebärande karaktärsdrag, Fruängen centrum

Värdebärande karaktärsdrag har identifierats för byggnader samt mark och landskap inom område för pågående planarbete (gul linje).

Karta: Stockholms stad

Direktrisen 1 hus A

- Renodlad volym med stark geometrisk form, låg utbredd profil och platt tak.
- Fasader med
 - plattor av gnejs på gavlarnas nedre delar.
 - stora glaspartier, skyltfönster och glasade dörrar till butikslokaler i marknivå, indelade med karmar/ramverk av aluminium i smäckra dimensioner.
 - ursprungliga emaljerade aluminiumplåtar som löper vertikalt i övre delen av fasaden mot söder samt på gavlarna och bildar ett grafiskt mönster med alternerande ljusgrå och smalare mörkgrå/svarta plåtar.
 - slutna fasadpartier av slammat vitmålat tegel.
 - smala svarta takfotslistor av plåt.

- Utkragande skärmtak inklädda med svart plåt och med undersida av omålat trä, som bildar väderskydd ovan butikslokalerna längs affärsgatan.
- Ursprungliga fönster med karm och båge av aluminium i smäckra dimensioner, översta våningen mot söder och upptill på gavlar.
- Två ursprungliga dörrar mot Fruängstorget (mellan Babas och Beirut-lounge samt längst bort i väster).

Figur 1 Ursprunglig dörr, Direktrisen 1 hus A.

Figur 2 Ursprunglig dörr mot Fruängstorget, Direktrisen 1 hus A. Aluminiumprofilen på högra sidan av dörrbladet i bild är ersatt med ny i samma dimension som ursprungliga.

Ballerinan 1

- Renodlad volym med stark geometrisk form, låg utbredd profil och platt tak
- Fasader med
 - plattor av gnejs i sockel på gavlar och fasad mot söder.
 - stora glaspartier, skyltfönster och glasade dörrar till lokaler i marknivå, indelade med karmar/ramverk av aluminium i smäckra dimensioner.
 - ursprungliga emailjerade aluminiumplåtar som löper vertikalt i övre delen av fasaderna mot norr och söder samt på gavlarna, och bildar ett grafiskt mönster med alternerande ljusgrå och smalare mörkgrå/svarta plåtar.
 - slutna fasadpartier av slammat vitmålat tegel
 - kakel/keramik i stående format på fasad mot söder
 - smala svarta takfotslistor av plåt

- Utkragande skärmtak inklätt med svart plåt och med undersida av omålat trä, som bildar väderskydd ovan butikslokaler mot affärsgata och torg.
- Ursprungliga fönster med karm och båge av aluminium i smäckra dimensioner, översta våningen mot norr, båda våningar mot söder samt på gavlar.
- Tre ursprungliga dörrar mot söder.
- Ursprungliga skyltskåp på gavel mot öster.

Figur 3 Ursprunglig dörr, Kv Ballerinan mot söder.

Figur 4 Ursprunglig dörr, Kv Ballerinan mot söder.

Figur 5 Ursprunglig dörr, Kv Ballerinan mot söder.

Guvernanten 1

- Renodlad volym med stark geometrisk form, låg utbredd profil och platt tak.
- Fasader med
 - plattor av gnejs i sockel och fasad mot söder
 - stora glaspartier, skyltfönster och glasade dörrar till butikslokaler i marknivå, indelade med karmar/ramverk av aluminium i smäckra dimensioner.
 - ursprungliga emaljerade aluminiumplåtar som löper vertikalt i övre delen av fasaden mot norr och söder samt på gavlarna och bildar ett grafiskt mönster med alternerande ljusgrå och smalare mörkgrå/svarta plåtar.
 - smala svarta takfotslistor av plåt.
 - slutna fasadpartier av slammat vitmålat tegel.
- Utkragande skärmtak inklätt med svart plåt och med undersida av omålat trä, som bildar väderskydd ovan lokaler mot affärsgata och torg.
- Ursprungliga fönster med karm och båge av aluminium i smäckra dimensioner, översta våningen mot norr och söder samt upptill på gavlar.

Förkunnelsen 3

- Dynamisk och utpräglad modernistisk komposition av volymer med en låg långsträckt del mot gata och en tvärställd högdelen som ramar in parkeringsplatsen innanför. Uppdelningen i volymer speglar de två olika funktioner som ursprungligen funnits, läkarcentral i lågdelen och primärt inackorderingshem (bostäder) i högdelen.
- Stark geometrisk form med rätvinkliga hörn och platta tak.
- Plattor av gnejs i sockel.
- Gatufasader av vitmålat slammat tegel på lågdelen.
- Spritputsade fasader avfärgade i beige kulör på högdelen.
- Den östra förlängningen av stråket Fruängsgången som fortsätter igenom byggnaden efter tunneln under Ellen Keys gata, och trafikseparerat knyter ihop centrumets två delar.
- Den södra ljusgården som öppnar sig över gågatan genom byggnaden.

- Fasader mot södra ljusgården med ljusgrå och mörkgrå/svarta emaljerade aluminiumplåtar och fönsterband med smala fönsterslitsar som löper runt hela gårdsbildningens övre våning. Det grafiska fasadmönstret, rytmen i fönsterbanden och symmetrin bildar en effektiv inramning till öppningen i byggnaden.
- Skyltfönster och stora glaspartier mot gågatan genom byggnaden.
- Smala svarta takfotslistor av plåt på högdelen.
- Portgång i anslutning mellan låg- och högdelen, där den högre volymen bärs upp av runda betongpelare.
- Fönsterband med rytmisk indelning längs långsidorna på högdelen och fönsterband med enhetlig indelning på lågdelens fasader mot norr, söder och öster, vilka förstärker volymernas horisontella utbredning.
- Vertikal axel med indragna balkonger på högdelen gavlar.
- Invändigt trapphus som ansluter till ljusgården.

Direktrisen 1 hus F

- Renodlad volym med stark geometrisk form, låg utbredd profil och platt tak utan takutsprång.
- Indragen placering som gör plats för uteservering på västra torget
- Fasader med
 - plattor av gnejs i sockeln
 - stora glaspartier, skyltfönster och glasade dörrar till butikslokaler i marknivå, indelade med karmar/ramverk av aluminium i smäckra dimensioner.
 - ursprungliga emaljerade aluminiumplåtar som löper vertikalt i övre delen av fasaden mot söder samt på gavlarna, och bildar ett grafiskt mönster med alternerande ljusgrå och smalare mörkgrå/svarta plåtar.
 - slutna fasadpartier av slammat vitmålat tegel
 - kakel/keramik i stående format på fasad mot norr
 - smala svarta takfotslistor av plåt

- Ursprungliga fönster med karm och båge av aluminium i smäckra dimensioner, översta våningen mot söder, gavel mot öst och små igensatta fönster mot norr.
- Utkragande skärmtak inklädda med svart plåt och med undersida av omålat trä, som bildar väderskydd ovan lokaler mot affärsgator och torg.
- Smala svarta pelarstöd i anslutning mellan skärmtak och trappa på östra gaveln, som bildar infästningspunkter för handledare av smide.
- Entréparti mot Fruängstorget med ursprunglig dörr, överljus och glasat sidoparti med brevinkast (entré till Café Koppen).

Figur 6 Entréparti med ursprunglig dörr, sidoljus och brevinkast, Direktrisen 1 hus F.

Servitrisen 1

- Renodlad volym med stark geometrisk form, låg utbredd profil och platt tak
- Fasader med
 - plattor av gnejs i sockel mot norr och söder samt nedre fasadpartier på gavlar
 - stora glaspartier, skyltfönster och glasade dörrar till lokaler i marknivå, indelade med karmar/ramverk av aluminium i smäckra dimensioner.
 - ursprungliga emaljerade aluminiumplåtar som löper vertikalt i övre delen av fasaderna mot norr och söder samt på gavlarna, och bildar ett grafiskt mönster med alternerande ljusgrå och smalare mörkgrå/svarta plåtar.
 - slutna fasadpartier av slammat vitmålat tegel
 - smala svarta takfotslistor av plåt
- Utkragande skärmtak inklätt med svart plåt och med undersida av omålat trä, som bildar väderskydd ovan lokaler mot affärsgata och torg.
- Smala svarta pelarstöd som bär upp skärmtaket där det överbryggar trappan på östra gaveln. Pelarna bildar infästningspunkter för handledare av smide.
- Ursprungliga fönster med karm och båge av aluminium i smäckra dimensioner, översta våningen mot söder, båda våningar mot norr samt upptill på gavlar.
- Entréparti mot norr med ursprunglig dörr, sidoljus och trappsteg av natursten.
- Invändigt trapphus/trapphall med ursprunglig trappa och vilplan av natursten, smidesräcken och handledare av trä.

Figur 7 Entréparti mot norr med ursprunglig dörr, sidoljus och trappsteg av natursten, Servitrisen.

Dansösen 1

- Stark geometrisk form med rätvinkliga hörn och platta tak.
- Stora glaspartier, skyltfönster och glasade dörrar till lokaler i marknivå, indelade med karmar/ramverk av aluminium i smäckra dimensioner.
- Utkragande skärmtak inklätt med svart plåt och med undersida av omålat trä ovan butikslokaler.
- Plattor av gnejs i sockeln och del av första våningen.
- Spritputsade fasader avfärgade i beige kulör.
- Fönsterband med rytmisk indelning på långsidorna.
- Gavelmotiv med fönsteraxel och vertikalt putsfält i kontrasterande mörkbrun kulör
- Entrépartier med ursprungliga dörrar, sidopartier och överljus till lokaler för kemtvätt och nagelsalong.

- Indraget entréparti uppburet av runda pelare i fasad mot väst.
- Invändigt trapphus/trapphall med ursprunglig trappa, vilplan och golv av marmor samt räcke i svart smide.

Figur 8 Entréparti med ursprunglig dörr samt sido- och överljus, Dansösen.

Figur 9 Entréparti med ursprunglig dörr samt sido- och överljus, Dansösen.

Mark och landskap

- Ursprungliga blockstegstrappor av natursten med tillhörande räcken och handledare i svart smide:
 - mellan hus A och F i Kv Direktrisen 1, inklusive ett högre svart räcke med grafisk form.
 - mellan Direktrisen 1 hus A och tunnelbanestationen (*obs. det silverfärgade räcket som finns här är sentida och omfattas inte*)
 - i anslutning till Dansösen 1 och västra torget
 - vid östa gaveln på Servitrisen 1
- Planteringskar, plattform och låga murar gjutna av betong med dekorativt reliefmönster/räfflad yta.
- Skulpturer och fontäner på västra respektive centrala torget: Fruarna och Fruängsfontän.

- Band av smågatsten runt fontänen och skulpturen Fruarna, med blandning av mörkgrå/svart och röd granit.
- Belysningsarmaturer med kraftig bas av svart smide och vita globlampor
- Band av smågatsten längs Fruängsgången.
- Markbeläggning av grå betongplattor. På västra torget mer välbevarat med fält av kontrasterande plattor i mörkare grå nyans, som ger en grafisk verkan.
- Markbeläggning med mönsterlagd smågatsten på Fruängstorget.
- Hästskoformad gångtunnel under Eva Bonniers gata.
- Större gångtunnel mot skolan i söder med dekorativt måleri och kakel.
- Grupp av formklippta lindar vid västra torget.
- Rubbel- eller polygonmönstrade stenmurar, på flera håll med ovanpåliggande smidesräcken eller smidesstaket.